

Eesti peab relvastuma

Nõukogude, andestust, Vene sõjavägi veereb president Putini käsul Ida-Ukraina separatistlikele aladele. Suur sõda on aina tõenäolisem. See pole ratsionaalne, ent see on imperiaalne. Tegu on impeeriumi kaotamise valust läbiimbenud režiimiga, kes sõdib selle valu vaigistamise nimel. Eesti peab aineliselt ja vaimset relvastuma ja muutuma umbes samasuguseks terasest demokraatiaks nagu Iisrael, kui tahame elus püsida.

Putin õigustas oma esmaspäevases pöördumises Ukraina-vastase agressiooni jätkumist ja tunnistas rahvusvahelist õigust eirates Luganski ja Donetsk separatistide lausa riigina.

Kõnest jääb meelde, et Lenin olevat loonud Ukraina. Tegelikult oli teine: Venemaal ebaseaduslikult võimu haaranud bolševikud alustasid Lenini käsul 1918. aasta alguses Ukraina sõjalist vallutamist. Selleks ajaks hakkas Ukraina kujunema riigieelne olukord: tegutses Keskraada, mis koondas ukrainameelseid poliitilisi jõude. Oli ka suur kaos ja lahkhelid, ent märkimisväärne on see, et detsembris 1917 üritatud bolševistlik mäss kukkus Kiievis läbi.

Bolševike rünnaku eel kuulutas Keskraada välja demokraatliku Ukraina Rahvavabariigi. Järgmise nelja aasta jooksul uputati Ukraina vere. Kümneid kestnud Nõukogude repressioonid võtsid elu miljonitelt ukrainlastelt.

Miks see on oluline? Sellepärast, et Venemaal on levinud väide, et Lenini andis ka Balti riikidele iseseisvuse, muu hulgas «lõi Eestit». Onu Lenini imetlejaid ei huvita, et Tartu rahu sündis ajal, mil punaarmee oli sunnitud Eesti ja liitlaste jõududele alla vanduma. See oli sõjas kätte võidetud vabadus ja iseseisvus. Putini jaoks on ajalooline õigustus esikohal, seega on tegemist vahetu hoiatusega ka Eestile. Putin ütles oma kõnes selgelt: ajalooline Venemaa on kandnud nime Nõukogude Liit.

Pannes selle minevikukäsitluse kokku sadade miljonite eurodega, mis lähevad läänevastasele propagandale – sealhulgas trollivabrikud, sõjalise jõu kasutamise Ukrainas ja Gruusias, oponentide tapmine mürikainetega välismaal, küllma sõja aegade võrreldes veel labasem röövliretoorika, elementaarsete vabaduste kinnikeeramine Venemaal ning Nõukogude terrorit uuriva ühingu Memoriali sulgemine –, ei saa jääda ühtki kahtlust, et toimuv on just «ajaloolise Venemaa» järkjärguline elluäratamine.

Uus «ajalooline Venemaa» jätkab sealt, kus eelmine peatus. Põhiväärtused on nagu ikka militarism ning aktiivne vastandumine vabale maailmale.

Ei saa öelda, et see oli vältimatu. Venemaal oli võimalus minna mõne rahumeelse pooldemokraatliku riigi teed, mis oleks toonud rahvale jõukuse ning erakordselt suure kultuurilise ja poliitilise mõju Euraasias. Aga see oleks eeldanud territoriaalse impeeriumi idee hülgamist ja paranoilise läänehiru taltsutamist. Ei ole välistatud, et praegust ennastkurnavat liini jätkates kehtiv režiim häviv ja algavad uued otsingud, ent praegu on see vaid unelmu.

Kahjuks leidub mitmel pool läänese, sealhulgas ka Eestis, tuntud inimesi, kes jätkavad Venemaa õigustamist ning süüdistavad hoopis länt eskalatsioonis. Viimane on eriti naeruväärne, sest pole mingi saladus, et lääne rahvad ei taha sõjida ega vastasseisu tõttu puudust kannatada.

SERGEI METLEV
Eesti Mälu Instituudi juhatuse liige

Valitsused peavad kodus suurt veenmistööd tegema, et kuidagigi Venemaale vastata.

Sellise hoiakuga vaatlejad on kas elukauged pseudointellektuaalid, kes naudivad oma turvalise elu mõnuseid (paljudel neist on juba NSV Liidu ajast harjumus Venemaad distantsilt «sügavalt mõista»). Või siis on tegu süsteemsete Putini poliitilise joone toetajatega.

On oluline teha kohustuslikus korras läbipaistvaks poliitikaga tegelevate Eesti mittetulundusühingute ja sihtasutuste rahastamine – raha päritolu olgu avalik ning kui see on seotud Vene riigiga, peab rakenduma sanktsioon.

Lisaks: kuni meie televisioonipakkettides voolab lakamatult Vene sõjapropaganda, oleme eriti totras seisus ja mõjume teovõimetuna. Sellised kanalid tuleb TV-paketites keelata – vaadaku need, kes tahavad selle nimel eriliselt pingutada!

Demokraatial on õigus ennast otseste vaenlaste eest kaitsta. Üks viis on teha luudeni läbipaistvaks kõik mõjuagentide struktuurid ja võtta propagandistidelt ära meediatitel. Lõpetagem kinniste silmadega kriitamine: midagi ei saa teha, meil on vaba maa! See ei ole tõsiselt võetav ja tapab vabaduse venna – vastutuse, ilma kellelta ei ela ka vabadus.

Kahjuks peab tõdema, et Eesti sisemise rahu lõhkujate polk on saanud täiendusi eesti keelele kõnelevate ja väga kurjade tegelaste näol. Neid on vähe, ent nad on hüsteeriliselt aktiivsed.

Tuleb teha selget vahet Eesti pärast südant valutavate valitsuskriitiliste kaasmaalaste ning putinistliku ideaalmaailma toetajate vahel. Selge marker on see, kas nõustatakse teoreetilise Eesti okupeerimisega Venemaa poolt «paremate väärtuste ja normaalse elu» nimel või mitte. Siin ei ole pooltoone.

Eesti peab relvastuma. Alanud kümnenäädajooksul tuleb leida viis, kuidas hoida riigikaitse kulud stabiilselt üle miljardi euro, kasv peab olema suur. Me peame saama suure löögiraadiusega raketid ning meie taevast peab olema kaitsitud modernise

teraskupliga. Eesti kaitseväge, politsei ja piirivalve, välisluure ja kapo peavad saama piisavalt vahendeid oma võimekuse hüppeliseks kasvatamiseks.

Meid on säästetud Iisraeli riigi saatusest, kes pidi võitlema füüsilise ellujäämise nimel, igalt poolt vaenlikest riikidest ümbritsetuna. Ent Iisraeli unikaalne vastupanuvõime ja toimiva demokraatia taustal loodud kuulikindel riigikaitse väiksusest hoolimata on suur eeskuju. Kui kaotus ei ole mõeldav, saab ka väike hakka.

Me ei saa üksi panna vastu idanaabri ressursidele, ent peame määratlema strateegiliselt, mis asi on Eesti jaoks sõjaline võit. See on ebameeldiv, ent iga iseseisev riik peab selle peale mõtlema! Vastus võib olla järgmine: sõja puhkemisel tekitada vastase moraali ja ründevõimet lõhkuvaid suurkaotusi ning tagada kriitiliselt tähtsate territooriumite kaitse, et liitlaste saaksid esimeste päevade ja nädalate jooksul Eestisse saabuda.

Eesti võidu eeldus on ühtehoidmine ning oma psühholoogilise julgoleku kaitsmine – neid kahte saame teha juba täna.

FOOKUS

rahvastikupoliitika

LEA DANILSON-JÄRG

toimetaja

Rahvust ei saa tühistada

Homme on Eesti Vabariigi 104. aastapäev. See on tähtis pidupäev igaühe jaoks siin Eestis, aga niisama oluline ka maailma eri paigus elavatele eesti kogukondadele. Meie väikese riigi kohta on hajala eestlasi väga palju. Statistika järgi elab välismaal üle 120 000 Eesti kodaniku, kuid eesti juurtega inimesi on laias maailmas tunduvalt rohkem.

Tänasest Fookusest saab ülevaate, kuidas tähistatakse vabariigi aastapäeva väliseesti kogukondades. Selgub, et eestlased hoiavad kokku ka tuhandete kilomeetrite kaugusel – nii lumises Torontos kui ka palmide ja sooja rannaliivaga Taimaal.

Jõud, mis meid ikka ja jälle kokku toob, ei seisne pelgalt kiluleibades ja kartulisalatis. Vabariigi aastapäeva tähistamine Eestist kaugel emal olles on märk millestki palju suuremast ja sügavamast – rahvustundest. Kusjuures see võib võtta ka väga materiaalse vormi, näiteks kui Kanada väliseestlaste perekond Rõuk jätkis hiljuti Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse instituudile üle kahe miljoni euro suuruse päranduse. Soliidse suuruse eestlusest hoolimise kinnitust on varemgi ette tulnud, meenutagem kasvõi Aino Järvesood.

Sellegipoolest on viimasel ajal teatud ringkondades tavaks rääkida, et rahvust polegi olemas või et see kuulub minevikuandide hulka. Väliseestlaste tegevus tõestab siiski selgelt vastupidist: rahvus on vägagi olemas ning inimestele endiselt oluline. Rahvust ei saa tühistada, sest siis tuleks tühistada ka rahvuskultuurid oma paljudes väljendusvormides.

Tõsi, pikalt esivanemate kodust emal elades võib rahvustunne muutuda. Inimene võib mingi aja pärast tunda, et tal on mitu rahvusidentiteeti, või jäädagi viimaks vaid asukohariigi rahvuse juurde. Seega küsimus, kuidas eestlust võõrsil alal hoida, on ja jääb.

Ühest küljest sõltub võõrsil rahvuse alalhoidmine inimese enda tahtest, teisalt ka võimalustest. Mida suurem on kogukond, seda rohkem võimalusi enamasti on. Samas on tänapäeval abiks ka digitaalsed lahendused, nagu näiteks internetipõhine Üleilma-kool, kus eesti lapsed igalt poolt maailmast saavad eesti keelt õppida. Lisaks on digiareng avardanud võimalusi end Eesti eluga kursis hoida või ka vastupidi, saada Eestis olles infot väliskogukondades toimuva kohta.

Kõige tõhusam viis eestlust hoida on siiski otsene kontakt: Eesti külastamine, siin õppimine või töötamine. Praegu käib esimest korda stipendiumikonkurs eesti juurtega noortele, kes tahaksid Eestisse tööpraktikale tulla. Kiiduväärt algatus, kuid tekib küsimus, miks alles nüüd. Välismaalaste värbamisele suunatud programm Work in Estonia on meil juba ammu olemas, aga ehk oleks võinud esmajärjekorras värvata hoopis väliseesti noorte hulgast?

Välismaalaste värbamise põhjenduseks tuuakse sageli vajadus väärtustada kultuurilist mitmekesisust. Samas jäetakse tähelepanuta, et selline mitmekesisus saab eksisteerida vaid tänu sellele, et eri rahvustel on oma eriomelised rahvuskodud. Ka väliseestlased, kes annavad oma elukohamaade mitmekesisusse panuse, saavad seda teha vaid seetõttu, et eestlastel on olemas oma kodupaik – Eesti.

Oma rahvuse, keele ja kultuuri väärtustamine loob ühtlasi pinnase teiste rahvaste ja kultuuride austamiseks. See-pärast pidagem ikka rahvusest lugu. Halb pole mitte rahvuste olemasolu, vaid oma juurte kaotamine. Pikka iga Eestile ning head vabariigi aastapäeva kõigile nii lähedal kui ka kaugel!

**E VÕIM JA JULGEOLEK
T MAJANDUSEL
K RAHVASTIKUPOLIITIKA
N KESKKOND
R HARIDUS JA TEADUS**

HAJALA EESTLASED. Eesti Vabariigi 104. aastapäev toob eesti kogukonnad kokku tähistama.

Vabariigi aastapäev lumemes ja rannaliival

LEA DANILSON-JÄRG
lea.danilson-jarg@postimees.ee

Eesti riigi sünnipäev on üks aasta tähtsündmustest mitte ainult Eestis, vaid igal pool maailmas, kus leiduvad eesti kogukonnad. Millised

on tähistamise traditsioonid ning mida on sel aastal kavas ette võtta, räägivad lühema või pikema tegutsemiskogemusega eesti kogukondade eestvedajad neljalt kontinendilt kuuest riigist: Austraaliast, Kanadast, Ameerika Ühendriikidest, Taist, Hispaaniast ja Soomest.

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Melbourne'i Eesti Majas.

Eestlust aitavad hoida traditsioonid

SIRJE JÕGI RIVERS
Austraalia Eesti Seltside Liidu asepresident

Austraalia eestlaste jaoks on 24. veebruar väga oluline päev. Elan Melbourne'is ja siinsed eestlased on alati tulnud kokku Eesti lipu alla, et tähistada Eesti sünnipäeva. Teeme seda praegusel ajal, aga tegime ka varasemalt, kui Eestis ei olnud tähistamine veel võimalik.

Pidupäeval kogunetakse Eesti Majja, lauldakse, tantsitakse ja peetakse kõnesid. Tänapäeval on kõned innustatud Eesti edasimeenemise, aga kõned on olnud ka kurvad ja kurjad, olenvalt aegadest. Räägime Eesti saavutustest, aga ka enda omadest – oleme ju osa Eestist. Mõtleme lahkunud eesti suurkujudele

Austraalias, kes siinmail eestluse palju panustanud ja teisi inspireerinud.

Üks selline inimene oli Sir Arvi Parbo, kes kaevandusala professionaalse elutempo

tõttu eesti seltsiga palju seotud ei olnud, kuid oli alati kohal vabariigi aastapäeva tähistamas. Samuti Arvi Vainomäe, kes Shelli juhina tõi oma strateegilise juhtimise kogemuse Austraalia Eesti Seltside Liitu kaasa ja keda siiani tsiteeritakse. Mälestame ka Bruno Metsarit eluaegse armastatud eestluse juhina Melbourne'is. Mõtlemine omapärase August Sirkelile, kes veel 100. sünnipäevaks kavandas avada oma koduüksed uutele noortele eestlastele, kuid paraku jäi 99. eluaasta viimaseks.

Veidi enam kui kuu aega tagasi, 5. jaanuaril tähistasid Austraalia Eesti Seltside Liit ja Eesti Arhiiv väärikat 70 aasta juubelit. Samas on alates 1990. aastatest palju uusi eestlasi Austraaliasse elama asunud ning sõjajärgne põlvkond on praeguseks väiksemaks jäänud, kohati hoopis kadunud.

Ka uued eestlased soovivad kokku tulla Eesti tähtpäevadel, nagu vabariigi aastapäeval, jõulud ning seltskondlikult käiakse koos ka muul ajal. Tihti kohtutakse väljaspool Eesti Maja – ajad on muutunud. Kui mõne seltsi liikmeskond ongi väikeseks jäänud ja tegevuse hakanud häbuma, ei pea see tähendama eestlaskonna lõppu, vaid uute väljundite otsimist ning vastutustunnet, et eestlus ei kaoks.

Tampere eestlased naudivad kogukonnatunnet

ANNELA LIIVAT
Tampere eestlane

Soomes eesti kogukonnas toimub veebruaris palju erinevaid Eestile pühendatud üritusi. Eesti sünnipäeval on Tampere kujunenud traditsiooniks austusmälestuskäik Kalevankangase kalmistule, kuhu on maetud Eesti Vabadussõjas Eesti eest langenud soomlased. Eesti seltsid

on tavaliselt tähistanud aastapäeva ka piduliku koosviibimisega Laikku kultuurikeskuses, kus kõlab Eesti hümn, tantsitakse rahvataintse, lauldakse ja nauditakse kogukonnatunnet. Meie tähistame Eesti sünnipäeva oma Tamperekodus õhtuse peolauga, sinimustvalge laulipüü, Eesti Televisiooni ja ülevaate tundega meis endis.

Mälestuskäik Kalevankangase kalmistule, kuhu on maetud eesti soomlaste monumendi juures.